

ETAPY OSTATECZNEGO ROZWIĄZANIA

Virginie Sansico

Mimo że nie było wcześniejszego zamierzonego planu „ostatecznego rozwiązania” i że pierwsze działania antyżydowskiej polityki nazistowskiej nie miały formy ludobójstwa, w wyniku stopniowego procesu wspólnego dla większości terytoriów okupowanych lub pozostających po wpływie Niemiec w czasie drugiej wojny światowej, wprowadzona została systematyczna eksterminacja Żydów europejskich. Najpierw zostali oni zdefiniowani prawnie, stopniowo pozbawieni praw, a następnie mienia. Umieszczeni w wyznaczonych dla nich miejscach (miasta lub dzielnice), w miarę otwartych przed wojną, potem ściśle zamkniętych (getta i obozy), w końcu mordowani, głównie rozstrzeliwani na miejscu w przypadku Żydów zamieszkałych w Europie wschodniej lub w obozach zagłady, dokąd są masowo wysyłani od 1942 r.

W pierwszym okresie, zgodnie z wewnętrzną logiką Rzeszy, prześladowania Żydów w latach 30. mają na celu „uwolnienie” terytorium Niemiec od Żydów (*Judenfrei*); Niemcy stosują wówczas przymus emigracyjny lub wydalenie z kraju. Ale rozpoczęcie wojny w 1939 r. skłania Hitlera do przemyślenia na nowo ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej. Pomysł utworzenia „rezerwatu” dla Żydów z terenów podbijanych stopniowo przez Wehrmacht wydaje się przeważać nad innymi propozycjami. W 1941 r. ofensywa zbrojna przeciw ZSRR, wcielonemu żydowsko-bolszewickiemu wrogowi, następnie przystąpienie do wojny Stanów Zjednoczonych, oznaczające dla nazistów wejście w konflikt o zasięgu międzynarodowym sprowokowany przez Żydów, doprowadzają do zarzuceniu wszystkich rozważanych dotychczas rozwiązań na rzecz całkowitego unicestwienia Żydów, wdrażanego na froncie wschodnim od lata 1941 r., następnie sprawnie zorganizowanego i prowadzonego na sposób przemysłowy i systematyczny w całej Europie.

Virginie Sansico jest doktorem nauk historycznych, prowadzi badania w ośrodku CNRS (Krajowe Centrum Badań Naukowych). Jest autorką pracy doktorskiej pt. *La répression politique devant les tribunaux de l'Etat français* (*Represje polityczne przed sądami Państwa Francuskiego Vichy*), opublikowała również pracę *La justice du pire, les cours martiales sous Vichy* (Payot, 2003) (*Sprawiedliwość zła. Sądy wojenne w reżimie Vichy*).